

ת"ד 5661/12/16 - ינה קופמן נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה

ת"ד 5661-12-16 ישראל נ' קופמן
תיק חיצוני: 57758/2016

בפני כבוד השופטת רות וקסמן
המבקשת ינה קופמן
נגד מדינת ישראל
המשיבה
החלטה

רקע

לפני בקשה לפסיקת הוצאות למבקשת מכח סעיף 80 לחוק העונשין.

ביום 17.9.17 הוגש נגד המבקשת כתב אישום בעבירות של נהיגה בקלות ראש, סטייה מנתיב בנסיבות מחמירות, התנהגות הגורמת נזק ו גרימת חבלה של ממש.

ביום 19.7.18 חזרה בה המשיבה מכתב האישום.

ביום 23.12.18 הגישה המבקשת בקשה לפיצויים אשר הועברה לתגובת המשיבה.

לאחר ארכה שניתנה הוגשה ביום 21.5.19 תגובת המשיבה.

ביום 30.5.19 הגישה המבקשת תשובה לתגובת המשיבה.

טענות המבקשת

המבקשת עתרה לפסיקת פיצויים בשל הפגיעות הנפשיות והנזקים הכלכליים שנגרמו לה: באותה עת המבקשת היתה חיילת ונאלצה לקחת ימי חופש על חשבונה, דבר שהותיר אותה עם מחצית ממכסת ימי החופשה.

בנוסף, אביה התלווה אליה לדיונים ומשכך הפסיד גם הוא ימי עבודה וזאת ב- 5 מועדים שונים.

המבקשת נאלצה לשלם לייעוץ בעו"ד סך של 500 ₪ וכן סבלה מדיכאון וחרדות שליוו אותה בתקופה המשפט (כשנה), שפגעו בתפקודה היומיומי כאדם בכלל וכחיילת בפרט.

לא היה בסיס להאשמה וישנה סתירה בחקירת נהג האופנוע המעורב שהיה תחילה החשוד העיקרי.

טענות המשיבה

ב-2 מועדים, הדחיות התבקשו מצד המבקשת.

במהלך התקופה ערכה המשיבה בדיקות מול גורמים רלוונטיים בשקידה ראויה וכבר בהזדמנות הראשונה ובטרם ניתן מענה לכתב האישום, הודיעה המשיבה על חזרתה מכתב האישום.

על פי פסיקת בית המשפט העליון פיצויים מהמדינה ינתנו רק כאשר הנאשם זוכה בדינו או כשלא היה יסוד להאשמה או כאשר בית משפט ראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת.

במקרה דנן, משהמשיבה חזרה בה מן האישום בטרם ניתן מענה לכתב האישום, תוך שפעלה כאמור בשקידה ראויה ותוך שיתוף המבקשת אין מקום לחיבה בפיצויים/הוצאות.

דין והכרעה

סעיף 80(א) לחוק העונשין קובע שלוש משוכות אותן על מבקש/נאשם לעבור על מנת שתקום זכאותו להוצאות.

משוכה ראשונה - הנאשם זוכה או שהאישום נגדו בוטל לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ.

משוכה שנייה - לא היה יסוד להאשמה או האם מתקיימות נסיבות אחרות המצדיקות זאת.

בעניינו יש לבדוק האם היה יסוד להאשמה או שמא התרשלה המאשימה והגישה כתב אישום טרם גיבשה עמדתה בעניין.

משוכה שלישית - כאשר מתקיים אחד מתנאי הסף ומתקיימת עילת זכאות, נתון הדבר לשיקול בית המשפט האם לפסוק הוצאות.

חזרה מכתב אישום

כאמור, המשיבה חזרה בה מכתב האישום ביום 19.7.18.

גם זיכוי לכשעצמו אין די בו בלבד כדי לשמש עילה המחייבת את המדינה לשאת בהוצאות הגנת נאשם (ע"פ 1382/00

עמית בן ארויה נ' מ"י). גם אם זוכה הנאשם יש לבחון האם לא היה יסוד לאישום או האם מתקיימות נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות.

יסוד להאשמה

על בית המשפט לבחון את תשתית הראיות שהייתה בפני התביעה טרם הגשת כתב האישום, על מנת להיווכח האם היה יסוד להאשמה. בית המשפט בוחן האם התביעה פעלה באופן סביר ובתום לב והאם על סמך החומר שהיה לפניו, היה תובע סביר מגיש כתב אישום.

על פי ע"פ 4466/98 ראמי דבש נ' מ"י נקבע כי: "אין די שניווכח כי נאשם זוכה במשפטו. זיכוי של נאשם הוא תנאי מוקדם והכרחי אך אין הוא תנאי מספיק, שומה עליו על בית-המשפט להוסיף ולבדוק את תשתית הראיות שהייתה עובר להגשת כתב האישום לבית-המשפט, שרק כך יוכל להגיע לכלל מסקנה אם היה ואם לא היה יסוד להאשמתו של פלוני בדין פלילי ... במקום שהתביעה נהגה בסבירות ובזהירות ראויה, כראוי לתביעה, לא נאמר כי לא היה יסוד להאשמה גם אם בערבו של יום יצא נאשם זכאי בדינו... ואילו אם התביעה נהגה שלא בסבירות ושלא בזהירות ראויה, תישא המדינה בהוצאותיו של הנאשם ותיאלץ לפצותו ... המושג 'לא היה יסוד להאשמה' מצויר מצב קיצוני של אי-סבירות בולטת, וגם אם אמרנו כי המושג 'לא היה יסוד להאשמה' פורש עצמו לא אך על מקרים קיצוניים שבהם לא היה כל יסוד להאשמה אלא גם על סוגי המקרים שבהם יסוד ההאשמה הוא יסוד רעוע... גם אז לא נוכל להרחיק לכת רב מכך...".

בע"פ 5097/10 בוגנים נ' מ"י נקבע: "המבחן הנדרש לקיומה של העילה הראשונה שמכוחה ניתן 'להפעיל' את סעיף 80 לחוק העונשין (דהיינו שמי שזוכה - לא היה יסוד לאשמתו), הוא מבחן "התובע הסביר" ו"הסיכוי הסביר להרשעה". בהתאם לאמת מידה זו יש לבחון באופן אובייקטיבי האם לנוכח התשתית הראייתית שהייתה מונחת בפני התביעה, היה תובע סביר וזהיר מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום... הנה כי כן, על מנת להיכנס לקטגוריה של העילה הראשונה המצדיקה פיצוי והחזר הוצאות, יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר... מדובר איפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת... מטבע הדברים התממשות עילה זו צפויה להיות נדירה...". (ההדגשה שלי - ר.ו.).

בהחלטת מיום 5.5.19 הוריתי למשיבה לפרט את הראיות שעמדו לגיבוש כתב האישום ולצרף עותק מתיק החקירה.

מעיון בתיק החקירה, עולה כי בעת הגשת כתב האישום הייתה בידי המאשימה תשתית של ראיות לכאורה שדי בה כדי להקים יסוד להגשת כתב האישום נגד המבקשת.

חומר הראיות כלל: חקירת המעורב (כחשוד), חקירת המבקשת, דו"ח פעולת השוטר, הודעת עד ראייה, תעודות רפואיות, המלצת הבוחן להגשת כתב אישום, תמונות.

לאחר שעיינתי בתיק החקירה נחה דעתי כי בנסיבות אלה המשיבה לא פעלה בזדון או בחוסר תום לב או באי סבירות וכי על פי חומר הראיות שהיה קיים בידיה היה תובע סביר מגיע למסקנה כי יש מקום להגשת כתב האישום.

בחומר הראיות ישנה המלצה של בוחן להעמיד לדין את המבקשת; הבוחן הינו גורם מקצועי והוא מעצם המלצתו גיבש יסוד להאשמה.

לפיכך, עילת הזכאות לפיה לא היה יסוד להגשת כתב אישום אינה מתקיימת.

נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות

באשר לקיומן של נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות, גם על פי עילה זו איני מקבלת את עתירת המבקשת להוצאות.

בע"פ 1442/12 פלוני נ' מ"י נקבע "ענייננו מתמקד אפוא בחלופה השניה של "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" שהיא כרקמה הפתוחה שבית המשפט רשאי ליצוק לה תוכן ממקרה למקרה תוך הפעלת שיקולים פרטניים של צדק וחמלה ושיקולים כלליים של מדיניות משפטית.

למרות עמימותה של חלופה זו, הפסיקה נתנה בה סימנים, ובע"פ 4466/98 ראמי דבש נ' מ"י, נקבעו שלוש קטגוריות של נסיבות להכוונת שיקול הדעת של בית המשפט: הליכי המשפט עצמם; אופי וטיב הזיכוי; נסיבות אישיות של הנאשם החיצוניות למשפט. לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני-משנה, כגון התנהגות המשטרה והתביעה (באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך המשפט (כגון נאשם ששיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זיכוי.

בע"פ 1382/00 עמית בן ארויה נ' מ"י הנ"ל, נקבע: "החלופה של "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" נועדה להרחיב את מסגרת המקרים בהם יינתן פיצוי לנאשם שזוכה, והיא מקנה לבית-המשפט שיקול-דעת רחב לעניין פיצוי ושיפוי. עם זאת, הרחבה זו אינה ללא מצרים ועל בית-המשפט המפעיל את שיקול-דעתו לאזן בין מכלול השיקולים הניצבים בפניו, ובהם הגנה על זכויות הנאשם והצורך לפצותו או לשפוטו בגין הפגיעה בו עקב האישום; אל מול האינטרס הציבורי שבהעמדת עבריינים לדין בהתקיים ראיות מספיקות לאישום, בלא הרתעת יתר של התביעה".

נפסק כי לא כל נאשם אשר זוכה בדין זכאי לפיצויים בגין פגיעה בשמו הטוב "שכן אם זה היה המבחן כל נאשם שזוכה במשפטו היה זכאי באופן תיאורטי לפיצוי".

סוף דבר

נוכח כל האמור לעיל, משלא נעלם מעיני העומס הנפשי שהוטל על המבקשת בהיותה חיילת בשירות סדיר ומיעוט ימי החופשה שחלקם "בזבז" לטובת ההליך המשפטי ואף התשלום שנשאה בו להיוועצות בעו"ד, באיזון האינטרסים ומתוך

רצון לחתירה לחקר האמת, משלא מצאתי כי המשיבה פעלה בזדון, באי סבירות, בחוסר תום לב ובחוסר זהירות, אין לי אלא לדחות את הבקשה.

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים בדואר רשום עם אישור מסירה.

העתק תיק החקירה מוחזר למזכירות על מנת שתמציאו למשיבה.

ניתנה היום, כ"א סיוון תשע"ט, 24 יוני 2019, בהעדר הצדדים.